

Maaseudun palvelusopimus käytäntöön

Kauhava 4.11.2011
Heli Siirilä

Maaseudun palvelusopimus

- eli sopimuksellisuus on toimintatapa, jonka avulla alueen palveluita suunnitellaan ja sovitaan joustavasti ja paikallisesti neuvotellen
- Sen avulla säilytetään vanhoja tai luodaan uusia palveluita ja työpaikkoja kokoamalla pienistä yksittäisistä työtehtävistä järkeviä kokonaisuuksia

Maaseudun palvelusopimus

- Keskeistä on kolmen toimijan yhteistyö eli julkisten organisaatioiden, yksityisten yritysten ja henkilöiden sekä yhdistysten toiminta yhdessä
 - Resurssit yhdistämällä saadaan enemmän voimia kuin erikseen toimimalla
 - Saadaan tietoa tarpeista ja eri tahojen mahdollisuuksista vastata niihin

Maaseudun palvelusopimusten lyhyt historia

- Maaseutusopimustyöryhmä 2002–2003 (YTR)
- Maaseudun sopimuksellisuusteemaryhmät 2007–2010 (YTR)
- Aiheeseen liittyvää tutkimusta
- Sopimuksellisuuskierros I 2007–2008
 - 15 paikkakuntaa; asiaan havahduttiin
- Sopimuksellisuuskierros II 2009–2010
 - 11 paikkakuntaa; asianosaiset mukana
- Maaseutupoliittisessa kokonaisohjelmassa 2009–2012

Miksi sopimista tarvitaan?

- Kolmen sektorin suhteet ja työnjako muutoksessa
- Työn luonne muuttuu, pätkätyö lisääntyy
- Työn ja tekijän kohtaaminen vaikeutuu
- Paikallisyhteisöjen merkitys kasvaa

Maaseudun palvelusopimusten hyödyt

- Kunnille:
 - Palvelun tarjoaminen kunnan laita-alueilla helpottuu / Palvelut paranevat
 - Säästöt palveluiden tuotannossa
 - Työllisyys paranee
 - Käyttäjien näkemysten esilletulo
- Yrityksille:
 - Mahdollisuus uuteen liiketoimintaan tai nykyisen laajentamiseen

Maaseudun palvelusopimusten hyödyt

- Yhdistyksille:
 - Mahdollisuus tulon hankintaan
 - Oman kylän palveluiden paraneminen
 - Mahdollisuus palkattuun henkilökuntaan
- Aasukkaille:
 - Paremmat lähipalvelut
 - Viihtyisyyden kasvu (maisema, palvelut)
 - Työllistymismahdollisuus

Esimerkki: Kyrönmaan patikkareitistön ylläpito

- Kunnat sopivat yhdistysten (metsästysseura, kyläyhdistys, urheiluseura jne.) kanssa niiden tekemästä työstä ja siitä maksettavasta korvauksesta
- Yhdistykset vastaavat reitistön ylläpidosta (raivaus, laavujen ylläpito, polttopuut, puuceen hoito) ja raportoivat siitä vuosittain kunnalle
 - Kullakin oma osuus → koko reitistö huollon piirissä
- Toiminut vuodesta 2006 → kaikki tyytyväisiä

Esimerkki: Suomut ry

- Suomut ry on suomussalmelainen yhdistys, jonka jäsenenä on alueen yhdistyksiä
- Kun jäsenyhdistys palkkaa henkilökuntaa, Suomut ry hoitaa kaikki hallinnolliset asiat alusta loppuun
- Kunta maksaa Suomut ry:n kahden työntekijän palkan → toiminta on kannattavaa kunnan säästäessä pitkäaikaistyöttömistä maksettavissa Kela-maksuissa

Esimerkki: Velkuan Kummeli ry

- Velkuan Kummeli ry ylläpitää saman katon alla palvelutaltoa vanhuksille ja päiväkotia lapsille
- Eri sukupolvet yhdistävä toiminta on tuonut taloudellisia säästöjä ja rikastuttanut palvelunkäyttäjien elämän sisältöä (lapset oppivat vanhuksilta ja vanhukset lapsilta)
- Edellyttää kunnalta joustavuutta budjettia laadittaessa ja palveluista maksettaessa
 - Nyt mahdollisesti tulossa muutoksia järjestelyihin

Esimerkki: Suupohjan Kulttuuriyhdistys ry

- Kulttuuriyhdistyksen jäsenkunnat maksavat sille vuosittain jäsenmaksun. Yhdistyksessä toimiva seutukunnallinen kulttuurisihteeri kehittää alueen kulttuuripalveluita tasapuolisesti
- Yhdistys hyödyntää myös hankerahoitusta
- Virkistänyt alueen kulttuuritoimintaa: yhteistyötä, tapahtumia ja hanketoimintaa on tullut lisää

Materiaalia aiheesta jaossa

- Vastuuta, vuorovaikutusta ja välittämistä – Sopimuksellisuuskäsikirja. YTR 11/2009.
- Vastuuta, vuorovaikutusta ja välittämistä – Sopimuksellisuusstrategia (2009).
- Ansvar, växelverkan och förmedling – Strategi för tjänsteavtal på landsbygden (2009).
- Palvelut paikallisesti organisoituna – Maaseudun palvelusopimusprosessit Kyrönmaan kokeilussa. Levón-instituutin julkaisu 121 (2006).
- Sopimalla palveluita. Käytännön ratkaisuja (2010).